

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právní postavení likvidátora

V literatuře ani v dosavadní publikované judikatuře není uspokojivě vyřešeno právní postavení likvidátora obchodních společností.

Právní postavení likvidátora

V literatuře ani v dosavadní publikované judikatuře není uspokojivě vyřešeno právní postavení likvidátora obchodních společností. Tento příspěvek by měl proto vyvolat rozsáhlejší odbornou diskusi na dané téma a měl by napomoci k vyjasnění dosavadního vaku v právní praxi.

1. Postavení Likvidátora

Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu č. RC 70/98 je likvidátor orgánem likvidované obchodní společnosti. Likvidátor se při výkonu své funkce řídí v zásadě Obchodním zákoníkem, případně, pokud je likvidovanou společností banka, také zákonem č. [21/1992](#) Sb. - „o bankách“. Vztah orgánu společnosti a společnosti se dle ustanovení §66 odst. 2 řídí přiměřeně ustanoveními §566 a násl. Obchodního zákoníku o mandátní smlouvě. S ohledem na výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR lze mít za to, že vztah likvidátora a likvidované společnosti se řídí ustanovením §66 Obchodního zákoníku, obdobně jako vztah mezi společností a jiným jejím orgánem.

Na charakter postavení likvidátora lze pohlížet za pomoci několika závažných indicií, které je upřesňují. Vzhledem k tomu, že likvidátor je k obchodní společnosti v postavení obdobném mandataři, má obecnou povinnost pod hrozbou vlastní majetkové odpovědnosti vykonávat svou funkci s náležitou péčí tak, aby likvidované společnosti nevznikla škoda. Tato povinnost vyplývá z ustanovení §66 Obchodního zákoníku. Z ustálené soudní praxe dále vyplývá, že za likvidace obchodní společnosti je např. v případě soudního řízení doručováno přímo likvidované společnosti dle §48 odst.1 OSŘ, nikoliv jejímu zástupci, tj. likvidátorovi. Obchodní zákoník v ustanovení §72 odst. 2 doslovně stanoví, že likvidátor činí právní úkony jménem společnosti, nikoliv za Společnost.

Z principu právní fikce a fungování právnické osoby dále plyne, že k projevu vlastní vůle potřebuje právnická osoba účast další - fyzické osoby, která je jejím statutárním orgánem. Statutární orgán nečiní právní úkony v zastoupení právnické osoby, ale právnická osoba jedná svým jménem jeho prostřednictvím. Z formálně-právního hlediska statutární orgán obchodní společnosti nečiní právní úkony v zastoupení společnosti, ale obchodní společnost jedná svým jménem prostřednictvím svého statutárního orgánu. S ohledem na to je zřejmě správný názor, že likvidátor likvidovanou obchodní společnost nezastupuje, ale likvidovaná obchodní společnost pouze jedná jeho prostřednictvím.

Např. dle ustanovení §36 odst. 5 Zákona o bankách má likvidátor povinnost podat u soudu návrh na určení neplatnosti právních úkonů učiněných jménem likvidované banky v rozporu s ustanovením §12 Zákona o bankách v období 12 měsíců přede dnem, kdy bylo bance odňato povolení působit jako banka. Jedná se o smlouvy uzavřené za nápadně nevýhodných podmínek apod. Pokud by se likvidátor o takových právních úkonech dozvěděl, byl by povinen žalobu na určení neplatnosti podat.

2. Přejchod jednatelského oprávnění

Dle §70 odst. 3 Obchodního zákoníku přechází na likvidátora část působnosti statutárního orgánu likvidované společnosti v rozsahu §72 Obchodního zákoníku - tzv. jednatelské oprávnění. Rozsah jednatelského oprávnění likvidátora je limitován ustanovením §72 odst.1 obchodního zákoníku. Likvidátor smí činit jen právní úkony směřující k likvidaci likvidované společnosti. Právě proto, že na Likvidátora přechází jednatelské oprávnění statutárního orgánu Banky máme za to, že postavení Likvidátora a statutárního orgánu je analogické. Rozsah jednatelského oprávnění Likvidátora je pouze oproti původnímu jednatelskému oprávnění statutárního orgánu zúžen.

Povaha jednání likvidátora je vzhledem k přechodu jednatelských pravomocí statutárního orgánu na likvidátora zřejmě podobná povaze jednání statutárního orgánu. Literatura ani judikatura přesně nespecifikuje povahu jednání likvidátora za likvidovanou společnost. Někdy je postavení likvidátora srovnáváno s postavením správce konkursní podstaty nebo s postavením správce při výkonu nucené správy dle zákona č.21/1992 Sb. „o bankách“. Tyto osoby jednají ale při výkonu své funkce na základě zákonného zastoupení za společnost v konkursu nebo v nucené správě jednat, přičemž ale funkce likvidátora v takovém období nezaniká .

Likvidátor je tedy zřejmě orgánem obchodní společnosti sui generis. Nenahrazuje totiž statutární orgán, protože funkce statutárního orgánu zjevně nezaniká a na likvidátora přechází pouze jeho jednatelské oprávnění v obchodním zákoníkem vymezeném rozsahu. Pokud by došlo v průběhu likvidace k úmrtí likvidátora, muselo by jednatelské oprávnění statutárního orgánu znovu ožít.

Ze srovnání likvidace společnosti a obdobných situací (konkursu, nucené správy) dále plyne následující závěr. Při nucené správě nebo při konkursu dochází v důsledku určité mimořádné situace - tj. např. podnikatelského neúspěchu nebo jiného ohrožení práv třetích osob, zásahem státní moci k převodu odpovědnosti za rozhodování obchodní společnosti na třetí osobu (např. správce konkursní podstaty, správce pověřeného výkonem nucené správy), která prioritně sleduje určitý zákonný záměr na úkor podnikatelského zájmu dotčené obchodní společnosti. Zákonný zástupce (konkursní správce nebo správce při výkonu nucené správy) v určitém smyslu pouze vykonává vůli státní moci při ochraně zájmu třetích osob (věřitelů, klientů banky apod.). Charakterem tohoto stavu je určena i povaha jednání těchto zákonných zástupců - tedy jednání zástupce za zastoupeného (nucená správa banky) nebo jednání s cílem spravovat a zpeněžovat určitou majetkovou podstatu bez právní subjektivity (správce konkursní podstaty). Naproti tomu likvidace obchodní společnosti je procesem řízeného a cíleného omezování právní subjektivity až k jejímu konečnému vymizení, do něhož může společnost vstoupit ze své vlastní vůle a při jehož provádění postupuje hlavně se zřetelem k výnosu likvidace pro věřitele a následně společníky likvidované společnosti. Likvidace je prováděna prostřednictvím vlastního orgánu likvidované obchodní společnosti, jímž je likvidátor. Přitom dochází ze zákona k přechodu působnosti statutárního orgánu (tzv. jednatelského oprávnění) na likvidátora a zároveň omezení rozsahu tohoto jednatelského oprávnění.

S ohledem na výše uvedené okolnosti zastávám názor, že povaha jednání likvidátora je analogická povaze jednání statutárního orgánu likvidované obchodní společnosti. Proto je zřejmě správná domněnka, že v likvidaci nejedná likvidátor za likvidovanou obchodní společnost na základě nějaké formy zastoupení (např. zákonný zástupce), ale spíše likvidovaná obchodní Společnost jedná jeho prostřednictvím, podobně jako mimo likvidaci jedná prostřednictvím řádného statutárního orgánu.

Další články:

- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)
- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)